

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Rezultati projekata na Kosovu* u okviru programa Evropske unije / Saveta Evrope „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku”

ŠTA JE „HORIZONTAL FACILITY” ZA ZAPADNI BALKAN I TURSKU?

„Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku” je inicijativa za saradnju koju su zajednički pokrenuli Evropska unija i Savet Evrope za Jugoistočnu Evropu. To je trogodišnji program koji se sprovodi od maja 2016. godine. Projekte koji se odvijaju u sklopu programa „Horizontal Facility” prvenstveno finansira Evropska unija, a kofinansira ih i sprovodi Savet Evrope.

Kroz „Horizontal Facility” Evropska unija i Savet Evrope pomažu korisnicima u Jugoistočnoj Evropi da se usklade sa standardima Saveta Evrope i *acquis* Evropske unije u kontekstu procesa proširenja EU. Taj mehanizam obuhvata tri oblasti: *spvođenje pravde*, *borbu protiv privrednog kriminala* i *borbu protiv diskriminacije i zaštitu prava osetljivih grupa*.

Na Kosovu se realizuje pet projekata za određene korisnike, a ukupan budžet tih projekata iznosi 2,82 miliona evra.

JAČANJE KVALITETA I EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA

Ovaj projekat je započet 1. jula 2016. godine i traje do 23. maja 2019. godine.

Cilj ovog projekta je poboljšanje pravosudnih usluga kako bi se omogućilo da se pravda za građane sprovodi bez odlaganja i pravično. Da bi se to postiglo, Projekat se oslanja na alate i metodologiju koje je Evropska komisija za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) stavila na raspolaganje sudovima kako bi oni bili delotvorniji.

- Da bi se poboljšala efikasnost i kvalitet pravosudnog sistema, sprovedene su temeljne procene njegovog funkcionisanja u tesnoj saradnji s relevantnim pravosudnim institucijama. U tim procenama su utvrđeni nedostaci i na osnovu sprovedenih analiza izvedeni su zaključci u vidu preporuka za poboljšanje. Sprovođenje prioriternih preporuka datih u sklopu Projekta predstavlja polazište za pokretanje mera sa ciljem poboljšanja pravosudnog sistema.

---

* Ovaj naziv je bez preudiciranja statusa i u skladu je s Rezolucijom Saveta Bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

- Institucije korisnice su stekle solidno znanje o instrumentima i metodologiji *CEPEJ*. Zahvaljujući tome, sudovi i Sudski savet Kosova sve više koriste indikatore rezultata rada *CEPEJ* za analizu sudske statistike. Ta analiza je javnosti predstavljena na društvenim medijima, što je doprinelo transparentnosti rada sudova.
- Da bi se poboljšala efikasnost sudskih postupaka, Sudski savet Kosova i sudovi počeli su da prikupljaju relevantne podatke za analizu u odnosu na indikatore *CEPEJ* kako bi mogli da prate i nadziru dužinu postupaka.
- Projekat je doprineo poboljšanju sistema upravljanja predmetima na Kosovu (sistem poznat pod skraćenicom *CMIS*) koji se primenjuje da bi se dobili pouzdani sudski statistički podaci i uvela elektronske obrade predmeta. Projekat *CMIS* sadrži neke osnovne indikatore *CEPEJ* koji odražavaju potrebe korisnika sudova, u skladu sa Smernicama *CEPEJ* za visokotehnoško pravosuđe koje se koriste za razvoj budućeg sistema. *CMIS* ne treba da predstavlja cilj sam po sebi već da pomogne sudovima da poboljšaju svoj svakodnevni rad.
- Sa ciljem poboljšanja kvaliteta sudskih usluga Projekat je podržao tri suda u sprovođenju ankete među korisnicima kako bi se utvrdilo u kom su stepenu korisnici zadovoljni pruženim uslugama (osnovni sudovi u Prištini, Đakovici i Prizrenu). Na osnovu rezultata te analize *CEPEJ* je mogao da preporuči mere da se otklone uočeni nedostaci.

JAČANJE KAPACITETA ZATVORSKIH USTANOVA

Projekat je trajao od 1. oktobra 2016. godine do 31. avgusta 2018. godine.

Projekat je poboljšao rad zatvorskih službi i obezbeđivanje zdravstvene zaštite u zatvorima kroz realizaciju preporuka Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovečnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (*CPT*). Loši uslovi u zatvorima predstavljaju prepreku za reintegraciju zatvorenika u društvo i povećavaju zdravstvene rizike koje zatvorenici mogu predstavljati za samo društvo ako se njihove bolesti ne leče u zatvorima.

- Pojačani su zakonodavni mehanizmi zaštite, čime je osigurana bolja zaštita zatvorenika od samopovređivanja, samoubistava i zlostavljanja. Razrađena je prva kosovska Strategija za prevenciju samoubistava, uz konkretne mere za sprečavanje samoubistava u zatvoru. Zahvaljujući novoj metodologiji i novim instrumentima za inspekciju pojačane su interne inspekcije u zatvorima i zatvorski inspektori bolje obavljaju svoje redovne dužnosti.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

- Ostvaren je napredak ka delotvornijem upravljanju zdravstvenom zaštitom u zatvorima. U okviru Projekta razvijene su standardne operativne procedure za pružanje zdravstvene zaštite u zatvorima tako što su naznačena uputstva zdravstvenim radnicima korak po korak kako bi zadovoljili potrebe svojih pacijenata koliko god je to moguće uz pomoć raspoloživih resursa. Ministarstvo zdravlja, koje je sada zaduženo za sistem zdravstvene zaštite u zatvorima, obučilo je svoje zaposlene u pogledu praktične primene tih operativnih procedura. U 2018. godini sačinjeni su izveštaji o nadzoru u dva kazneno-popravna objekta – zatvoru „Dubrava” i pritvorskom centru Peja/Peć – koji su pokazali da zdravstveno osoblje zaista u praksi koristi te standardne operativne procedure.
- Pojačani su kapaciteti zatvorskog osoblja da pruža zdravstvenu zaštitu u skladu sa evropskim etičkim principima. Od celokupnog zdravstvenog i rehabilitacionog osoblja u zatvorima njih 50% je uspešno obučeno u oblasti zatvorske etike i pružanja zdravstvene zaštite u skladu s novim nastavnim materijalom. Kapaciteti za obuku su još više prošireni zahvaljujući osnivanju mreže od 18 instruktora pri Ministarstvu zdravlja.
- Zatvorsko osoblje je upoznato s pojmom dinamičke bezbednosti. Na osnovu tog pojma sačinjen je priručnik za instruktore i formirana je održiva mreža instruktora koja obuhvata 12 medijatora. Instruktori (treneri) već su preneli svoje znanje i veštine na oko 250 zatvorskih službenika koji su naučili koliko je važno razvijati i održavati dobre odnose sa zatvorenicima i upustiti se u sadržajan i konstruktivan dijalog s njima.
- Osnažen je rehabilitacioni pristup učiniocima krivičnih dela, čime su povećani njihovi izgledi da se po izdržanoj kazni reintegrišu u društvo. U okviru Projekta razvijena su sredstva za procenu rizika i potreba, kao i dva programa posebnog postupanja sa zatvorenicima, čime je podržan zaokret u svesti zatvorskog osoblja s kaznenog pristupa zatvorenicima na rehabilitacioni pristup. Kroz obuku je omogućeno da 20 pripadnika zatvorskog osoblja postanu medijatori koji su osposobljeni da dalje obučavaju svoje kolege prenoseći im u praksi znanje o rehabilitacionim programima. U izveštaju o monitoringu za 2018. koji je sačinjen u dva pilot-zatvora u kojima su primenjeni programi rehabilitacije pokazano je koliko je pozitivan bio uticaj tih programa na ponašanje zatvorenika.

JAČANJE ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA U OBAVLJANJU POLICIJSKOG POSLA

Projekat je započet 1. novembra 2017. godine i traje do 23. maja 2019. godine.

Ovaj projekat doprinosi jačanju kapaciteta policije da se uskladi sa evropskim standardima u obavljanju policijskog posla u lokalnoj zajednici i jačanju nezavisnosti policijskog inspektorata kako bi policija u potpunosti preuzela svoju ulogu nezavisne i poverenja dostojne institucije.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

- U svetlu preporuka koje proističu iz procene zakonodavstva koja je izvršena u sklopu Projekta razmotrena su tri seta internih uputstava i pravilnika. Nova uputstva uspostavljaju bolji okvir za obavljanje policijskog posla tako što uzimaju u obzir standarde Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (*CPT*).
- Poboljšani su kapaciteti kosovske policije da organizuje kvalitetnu obuku policijskih službenika. Na osnovu savremenih nastavnih metoda, učila i materijala razrađen je program policijske obuke uz rad koji obuhvata policijsku etiku, sprečavanje zlostavljanja, policijsku inspekciju, poštovanje rodne ravnopravnosti i borbu protiv diskriminacije.

JAČANJE INTEGRITETA I BORBA PROTIV KORUPCIJE U VISOKOM OBRAZOVANJU

Ovaj projekat je sproveden od 1. oktobra 2016. godine do 30. novembra 2018. godine.

Projekat je imao za cilj jačanje integriteta i borbu protiv korupcije u sistemu visokog obrazovanja kroz primenu preventivnih mehanizama zasnovanih na standardima i praksi Saveta Evrope, uz istovremeni rad na jačanju svesti o koristima od standarda integriteta i etike među glavnim akterima u visokom obrazovanju, uključujući studente, nastavno osoblje i administraciju. U tome su postignuti sledeći rezultati:

- Sačinjen je Izveštaj o osnovnoj proceni integriteta u visokom obrazovanju na Kosovu.
- Projekat je podržao zakonodavnu reformu visokog obrazovanja na Kosovu dajući stručne savete u pogledu izrade Nacrta zakona o visokom obrazovanju. Plod te aktivnosti je to što novi Nacrt zakona o visokom obrazovanju zahteva od univerziteta da usvoje i sprovede etičke kodekse i odgovarajuću sektorsku politiku integriteta.
- Razvijeni su i podneti Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije modeli etičkih kodeksa za tri kategorije aktera u visokom obrazovanju (upravu univerziteta, akademsko nastavno osoblje i studente); te modele kodeksa podržali su javni univerziteti.
- Među akademskim nastavnim osobljem, studentima i u javnosti u celini pojačana je svest o opasnostima od korupcije i koristima koje akademski integritet donosi na planu kvaliteta obrazovanja.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

PODSTICANJE DEMOKRATSKE KULTURE I DIVERZITETA U ŠKOLAMA

Ovaj projekat je realizovan od 1. oktobra 2016. godine do 30. novembra 2018. godine.

Projekat je bio tako koncipiran da uvede i potom nadzire sprovođenje konkretnih mera za borbu protiv diskriminacije na baznom nivou, koje su primenjene u 20 pilot-škola kako bi se najbolja praksa proširila i transformisala na nivo sektorske politike. Pritom su postignuti sledeći rezultati:

- Razvijen je Nastavni plan i program za obuku namenjen radu s pilot-školama u oblasti demokratske kulture u školi, koji je podržalo Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije.
- Obučeno je više od 200 nastavnika, direktora škola, psihologa i predstavnika lokalne zajednice iz 20 pilot-škola, a naglasak u toj obuci stavljen je na umeće saradivanja; razvijeni su planovi za individualni rad s decom s posebnim potrebama; u nekim školama je kao izborni predmet uvedeno obrazovanje u oblasti ljudskih prava.
- Kroz učenje s kolegama i od kolega obučeno je 200 nastavnika, a pritom je najveća pažnja posvećena borbi protiv siledžijstva i nasilja u školama, socijalnoj inkluziji, sprečavanju napuštanja škole pre nego što se stekne svedočanstvo o završenom obrazovanju (uključujući saradnju s roditeljima, posrednicima i centrima za obuku) i uvođenju perspektive rodne ravnopravnosti u celokupno obrazovanje.
- Više od 140 učenika sada je upoznato s rizicima i posledicama siledžijstva i data su im uputstva i smernice o tome kako da saraduju sa zaposlenima u školi na uspostavljanju mehanizama borbe protiv siledžijstva.
- Osnovani su saveti roditelja i učenici su uključeni u proces odlučivanja u školama; u većini pilot-škola osnovani su učenički klubovi kako bi se povećao nivo svesti učesnika o takvim pitanjima kao što su problem siledžijstva u školama, diskriminacija i ljudska prava, kao i upotreba/zloupotreba narkotika.
- Na predlog Saveta Evrope, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije proglasilo je 26. april za zvanični Dan diverziteta i inkluzije; svih 20 pilot-škola i mnoge druge svečano su obeležili 26. april 2018. godine.
- Sačinjena je i objavljena Mapa puta za uspostavljanje bezbednog i inkluzivnog školskog okruženja za utvrđivanje nastavnog plana i programa, pedagoški rad, odgovarajuće procene i obrazovanje nastavnika, i ta mapa puta je objavljena.

Horizontal Facility for Western Balkans and Turkey

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

VIŠE INFORMACIJA:

Internet stranica: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/horizontal-facility/home>

Nichola Howson, službenica za komunikacije, +33 3 88 41 22 39

Marija Simic, službenica za regionalne komunikacije, +38 1 63 60 13 37